

ZWERVERTJE

DOOR J. W. OOMS

Twee dagen voor Kerstmis waren er een paar woonwagens in het dorp gekomen. Paul Burgtmans vond dat een beetje griezelig. Mensen, die in een woonwagen huisden, vertrouwde hij niet. Ze hadden versleten en vuile kleren aan, ze zagen er schooierachtig uit. In zijn hart was Paul bang voor het woonwagenvolkje. Hij vond het helemaal niet prettig, dat juist nu, vlak voor het Kerstfeest, bij de oude boom op het heuveltje die woonwagens waren gekomen. Het gaf hem een onveilig gevoel. Wie weet, wat die zwervers van plan waren...

Paul had weleens griezelige verhalen gehoord over branden, die gesticht waren door zigeuners. Neen, het was helemaal niet prettig dat op betrekkelijk korte afstand van zijn huis die twee vervelose wagens stonden, terwijl de broodmagere paardjes maar zien moesten, hun maag te vullen met het dorre en verpieterde wintergras, dat hier en daar langs de wegbermen groeide.

Bijna bedierf de aanwezigheid van de woonwagens de feestelijke stemming, waar Paul in verkeerde. Al enkele weken had hij verlangend naar Kerstmis uitgezien, want het leed geen twijfel, dat zijn Kerstfeest weer goed zou worden! Oom Adriaan, die een boekwinkel heeft in de stad, zou komen logeren. Dat was een feit van betekenis. Hij zou natuurlijk voor Paul weer enkele boeken meebrengen, dat was zo zijn gewoonte als hij kwam. Paul was dol op lezen en hij was trots op de boeken, die hij bezat en die voor het merendeel geschenken van oom Adriaan waren.

Nu was het dan bijna zo ver. Nog twee dagen, dan zou het Kerstfeest aanbreeken en dan zou oom Adriaan met zijn zware met allerlei wildvreemde etiketten versierde koffer arriveren.

Jammer, dat die woonwagens in het dorp gekomen waren. Die hoorden nu helemaal niet bij het komende feest...

De volgende dag, de dag vóór Kerstfeest, liep alles in de war. Het regende die ochtend en er woei een gure westenwind. Paul had gehoopt, dat er sneeuw zou vallen; bij het Kerstfeest behoorde een witte wereld, meende hij.

Achter het huis was een straatje, dat van de achterdeur naar de schuur leidde. Het straatje glom van de regen en Pauls moeder, die iets in de schuur wilde gaan brengen, bemerkte — te laat helaas — dat het glad was. In haar haast omdat zij de woning helemaal schoon en mooi wilde hebben om in de namiddag de gast te ontvangen en omdat

het Kerstfeest voor de deur stond, gleed zij uit op de gladde steentjes. Zij steigerde en viel toen met een smak neer. Een ogenblik bleef ze liggen in de regen, daarna probeerde zij op te staan, maar toen voelde zij een verschrikkelijke pijn in haar been. Ze strompelde naar binnen en zij beet zich op de lippen om het niet uit te schreeuwen van pijn. Pauls vader, die een kreet gehoord had, kwam haar reeds tegemoet; hij ondersteunde haar en leidde haar de kamer binnen.

Moeder was nauwelijks op een stoel gezeten, of een flauwte overviel haar. Zij kwam gelukkig spoedig weer bij, maar klaagde toen over een heftige pijn in haar been, dat in een ogenblik tijds hevige opgezet was. Vader ging naar de buurman, die een telefoon had. Hij belde de dokter op en deze arriveerde ongeveer twintig minuten later.

Moeders been bleek op twee plaatsen te zijn gebroken; het werd door de dokter gezet en dit veroorzaakte natuurlijk heel veel pijn.

In eens was alles in de war. Riek, de oudere zuster van Paul, moest nu zo goed en zo kwaad als het ging, voor het eten zorgen. Verder werd er besloten, een telegram naar oom Adriaan te zenden, want in de gegeven omstandigheden kon men moeilijk iemand te logeren krijgen.

Alle mooie verwachtingen van Paul werden eensklaps de bodem ingeslagen. Moeder had een ongeluk gehad, oom Adriaan zou niet komen, hij zou geen boeken krijgen... en inplaats van blanke sneeuw viel er regen.

Paul voelde de tranen achter zijn ogen branden. Zijn Kerstfeest zou jammerlijk in de war lopen; inplaats van een féest, zouden het trieste dagen worden.

In de namiddag droeg vader hem op, aan vrouw Bolle, die vroeger twee dagen in de week bij de familie Burgtmans kwam werken, te gaan vertellen van het ongeval, dat moeder overkomen was. Hij moest tevens aan haar vragen, of zij bereid was om voorlopig de taak van moeder in het huishouden over te nemen.

Paul durfde natuurlijk niet weigeren, maar in zijn hart deed hij het liever niet. Het begon reeds te schemeren, nog altijd viel er een druilerige regen; en vrouw Bolle woonde voorbij het heuveltje met de oude boom — hij zou dus voorbij de woonwagens moeten gaan...

Paul nam zich voor om er vlug voorbij te lopen en net te doen, of er geen woonwagens bestonden.

Maar hij ontdekte al spoedig, dat dit onmogelijk zou zijn. Hij zag een jongen op de weg lopen. De jongen was kennelijk een woonwagenbewoner, hij was haveloos gekleed, zijn jasje geleeke op een bedelaarsdeken. — Zo'n zwervertje... dacht Paul hui-verend.

Paul zag, dat de jongen een beetje misvormd was; zijn rug was vergroeid en hij liep ook kreupel, hij trekke-beende.

„Die zal wel ruzie met me willen maken, die zwervertjes maken áltijd ruzie...” overlegde Paul. Hij was werkelijk bang voor de jongen, maar hij moest hem wel passeren, hij kon niet anders.

Pauls hart klopt angstig. Hij dacht: „Als dat zwervertje ruzie zoekt en me te lijf wil, zet ik het op een lopen, want die lui uit woonwagens zijn vals en gemeen in 't vechten. Misschien heeft hij wel een mes...”

Een beetje onzeker naderde Paul het heuveltje. Bij de oude boom stond een mager paard met een versleten deken op de rug. Het zwervertje stond kleumig bij het paard. De jongen had piekerige haren en een das slordig om de nek geknoopt, maar hij had geen kousen aan.

Op het moment, dat Paul hem wilde passeren, riep het zwervertje: „Wacht 's effel!”

Paul schrok, er begon iets te kloppen in zijn keel. „Daar heb je 't,” dacht hij, „nu wil hij gaan vechten...”

Hij wilde doorlopen, maar de jongen stapte op hem toe en vroeg: „Weet jij hier een winkel in de buurt?”

Paul bleef staan en hij keek het zwervertje een moment strak in de ogen. Toen zag hij, dat de haveloze jongen een vriendelijke blik had.

„In het dorp zijn winkels,” antwoordde Paul, „die kant op.” Hij wees in de richting van het dorp.

„Verkopen ze daar ook kaarsen?”

„Kazen?”

„Nee, káarsen, om te bránden...”

Paul trok de schouders op.

„Ik weet het niet, 't zal wel...”

De jongen uit de woonwagen kwam een stap

dichterbij. „Als hij wil slaan, hol ik weg,” dacht Paul.

„Ik wil een kaars kopen,” zei de jongen. „Voor m'n moeder... die ligt ziek binnen.” Hij wees naar een van de wagens.

Paul keek hem verrast aan.

„Mijn moeder is óók ziek, Ze is gevallen en heeft haar been gebroken...”

De jongen knikte en zei:

„Ik wil een kaars kopen, omdat het Kerstfeest is...”

Pauls vrees was opeens verdwenen. Dit zwervertje zou vast niet willen vechten.

„Als je naar het dorp moet, kan je met mij meelopen,” bood Paul aan. „Ik moet naar vrouw Bolle, — dat is ook die kant uit.”

„Dat gaat niet. Eerst moet m'n vader terug zijn.”

Plotseling hoorde Paul muziek. Het was een mondharmonica en het kwam uit de woonwagen. Paul ontroerde, toen hij de melodie herkende: „De herdertjes lagen bij nachte...”

„Ik dacht, dat jullie geen Kerstfeest zouden vieren,” zei hij verwonderd.

„Waarom niet?”

Paul gaf geen antwoord op deze vraag.

„Kom maar mee, m'n zussie speelt,” zei de jongen. Hij liep het trapje van de woonwagen op en Paul, een beetje onzeker doch tevens nieuwsgierig, volgde hem.

Het was vuil en armoedig in de woonwagen. Er lag een vrouw onder verstelde, gore dekens en een meisje van ongeveer zeven jaar speelde op de mondharmonica.

„O, wat zijn deze mensen arm,” dacht Paul. „En tóch wil die jongen een kaars kopen voor zijn moeder...”

Het meisje hield op met blazen. Zij zag Paul verschrikt aan, maar de zieke vrouw, die Paul van haar bed uit niet kon zien en niet bemerkte had, dat achter haar jongen een vreemde stond, drong aan:

„Toe, Perry, ga maar verder. Ik hoor het zo graag... „Stille nacht,” moet je blazen...”

Paul ging zonder een woord te zeggen terug. Hij liep het wankele trapje af en de jongen volgde naar buiten.

„Zag je 't?” vroeg hij aan Paul. „Moeder is ziek. Als vader gauw terugkomt met hooi voor het paard, ga ik een kaars kopen. Omdat het Kerstfeest is...”

Er kwam plotseling een mooi plan in Paul op.

„Weet je wat? Ik moet toch naar vrouw Bolle, ik zal gelijk doorlopen naar het dorp en een kaars voor je kopen. Geef mij 't geld maar.”

„Ik heb elf centen,” zei de jongen.

„O, dat is vast wel genoeg!”

De jongen dacht even na. „Ik geef ze jou niet mee,” zei hij toen. „Als je niet terugkomt, ben ik ze kwijt...”

„Vertrouw je mij soms niet?”

„Ik ken jou niet.”

„Ik jou toch ook niet?” Maar toen dacht Paul beschaamd: „Ik heb jou eigenlijk ook niet vertrouwd. Ik was bang, dat je vechten wilde en ik vond je een zwervertje...”

„Zonder centen kan ik natuurlijk geen kaars kopen.”

„Als m'n vader terug is, ga ik zelf wel.”

Het begon harder te regenen.
„Ik ga gauw verder,” zei Paul — en dit zeg-
gende, liet hij de jongen alleen achter bij de woon-
wagens en het magere paardje.

Paul vond vrouw Bolle een knorrig en onhebbelij-
k mens, doch vandaag was ze heel vriendelijk en
ze toonde zich begaan met het ongeluk, dat zijn
moeder overkomen was. Ze schudde meewarig het
hoofd en zei:

„En dat net met Kerstfeest... Zeg maar, dat ik
vanavond nog kom!”

„Er is nóg een vrouw ziek,” zei Paul toen — en
daarna vertelde hij, wat hij onderweg, bij het heu-
veltje, gezien en gehoord had. Hij zei ook, dat de
jongen uit de woonwagen een kaars wilde kopen,
maar dat hij zijn elf centen niet aan Paul had durven
afgeven. Vrouw Bolle zei: „Als ik dat jochie uit
de woonwagen er een dienst mee kan doen, dan
heb ik nog wel een kaars.” Zij ging naar een kast
en haalde uit een blauwe doos een lange, witte kaars.
„Hier Paul, reik die maar even bij de woonwagen
aan. En wacht 's even... die vrouw mag ook wel
wat hebben...” Opnieuw ging ze naar de kast en
haalde er twee eieren uit.

„Hier. Zal je ze niet breken? Die zijn voor de
zigeunerin.”

Er ging een golf van blijdschap door Paul. Een
kaars en eieren, o, hoe blij zullen de mensen in de
woonwagen zijn!

„Dank je wel, vrouw Bolle,” zei hij geroerd; hij
had nog nooit zo hartelijk tegen haar gesproken.

* * *

Een kwartier later was Paul weer terug bij het
heuveltje met de oude boom. De jongen uit de
woonwagen, die nog altijd op zijn vader stond te
wachten, kon zijn ogen niet geloven, toen Paul
hem een kaars en twee eieren overhandigde. Hij
ging het trapje op en de wagen binnen, zijn zieke
moeder blij maken.

Paul draalde even, doch daarna liep hij weg,
want het begon andermaal te gietregenen. Toen hij
ongeveer vijftig meter van de woonwagen ver-
wijderd was, hoorde hij roepen:

„Zeg, bedankt hoor!”

In het hart van Paul kwam grote vreugde. Ineens
wist hij, dat zijn Kerstfeest tóch goed was. Al lag
moeder dan met een gebroken been, al kwam oom
Adriaan niet en al kreeg hij geen boeken, de
vreugde om het Kerstfeest behoefde er toch niet
minder om te wezen, want Kerstfeest is immers een
feest van het hár!

En nu beseftte hij ook, dat het zwervertje uit de
woonwagen, hoe arm en haveloos ook, zijn náaste
was. Arm en rijk konden Kerstfeest vieren, want
Jezus was in de wereld gekomen voor alle mensen.
Allemaal hadden ze het Kindeke in de kribbe nodig.
En daarom kon het Kerstfeest toch een vreugde-
feest zijn; bij hem thuis zowel als in de verveloze
woonwagen op het heuveltje.

Terwijl Paul haastig door de regen naar huis
liep, bad hij om genezing van twee moeders: zijn
eigen moeder en die van de jongen uit de woon-
wagen.

St. Nicolaas-AVONTUUR

Kleine Jetje mocht met moeder uit. 't Liep tegen
Sint Nikolaas en moeder wilde inkopen gaan doen.
Daar wilde Jetje natuurlijk graag bij zijn. O, wat
genoot ze van al die mooie winkels, natuurlijk voor-
al van de winkels met speelgoed en lekkers. Maar
't was erg druk in de stad. Er waren heel veel
dames met kinderen, die aan 't winkelen waren. En
zo kwam het, dat Jetje opeens moeder kwijt was.
Ze keek alle kanten uit, maar nergens was moeder
te ontdekken. Opeens zag ze een politieagent.

't Was een dikke baas, met een vriendelijk gezicht.
Jetje stevende er op af en toen deed ze de man
een vraag, die hij niet kon beantwoorden.

„Agent,” zei ze, „ik ben m'n mammië kwijt-
geraakt... hebt u niet een dame gezien, zónder een
klein meisje, dat er uitzag als ik?”